

Захожай Зореслава Володимирівна
кандидат історичних наук, доцент
Таврійський національний університет
імені В.І. Вернадського (м. Київ, Україна)

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ДИПЛОМАТІЇ: ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ФОРМУВАННЯ СИМПАТІЙ ЗА КОРДОНОМ

У сучасному світі культурна сфера відіграє не менш важливу роль у міжнародній політиці, ніж дипломатія чи економіка. Українське мистецтво – живопис, музика, кіно, театр, література – слугує інструментом «м'якої сили», через який держава формує позитивний імідж за кордоном. Термін «культурна

дипломатія» - запропонував американський політолог Джозеф Наєм і це саме те, що робить наша країна сьогодні – впливає на інші країни не через силу, а через привабливість культури, цінностей, способу життя. Через музику, кіно, живопис, літературу іноземці знайомляться з нашим культурним кодом, історією, прагненням до збереження свободи та гідності, з вільною, творчою відкритою, європейською Україною.

Українські митці стали культурними амбасадорами нашої країни. Їхні досягнення – не просто індивідуальний успіх, а спроба заявити світові про унікальність української культури. Іноземна публіка бачить країну, яка породжує яскравих митців, здатних на представляти Україну на найвищому світовому рівні. Оксана Линів стала першою жінкою, яка диригувала на Байройтському фестивалі у Німеччині. У своїх виступах вона не лише презентує українське мистецтва, а й говорить про Україну, українську ідентичність, війну, збирає кошти для підтримки України. Її політична репутація поєднується з культурною місією, сприяє повазі, зацікавленості, емпатії, та підтримці з боку світової спільноти.

Сергій Жадан – письменник, поет, громадський діяч. Його книжки перекладаються європейськими мовами, а сам він бере участь у міжнародних літературних фестивалях. Жадан – образ українського культурного інтелектуала, який не мовчить, а говорить правду і діє. Його твори про війну, свободу, гідність допомагають іноземцям краще розуміти українську реальність.

Сучасне українське мистецтво стає доступним мільйонам, сприяючи формуванню позитивного іміджу країни серед молоді в усьому світі. Презентація українського мистецтва демонструє світові, що Україна – не є частиною росії, а окрема культурна нація з глибокими традиціями. Найяскравіший приклад: Катерина Павленко та гурт «Go_A» на «Євробаченні 2021» поєднавши фольклор з електронікою, продемонстрували світу, що українська культура не тільки автентична, а й трендова та сучасна. Аліна Паш, ONUKA, DakhaBrekha – ці музиканти гастролюють Європою та США, популяризуючи українську мову, етно-елементи та історичну тематику. Їхня музика – це сучасне прогресивне мистецтво з глибоким національним корінням.

Особливу роль у формуванні позитивного іміджу України, відіграють художники та кінорежисери. Українські фільми про Майдан або війну («Атлантида» Валентина Васяновича, стрічки Олега Сенцова, арт-проекти Жанни Кадирової, Іллі Кабакова чи Бориса Михайлова) представляють Україну як країну, здатну осмислювати складні теми і вести мистецький діалог на рівних із найвідомішими світовими митцями. Мистецтво дозволяє уникнути прямої політичної риторики та налагодити глибший людський контакт. Композитор Валентин Сильвестров, після вимушеного виїзду з України, дає концерти в Європі. Його глибока медитативна музика сприймається слухачами не лише як художній твір, а як «голос країни, що переживає трагедію».

В Парижі після початку повномасштабної війни відбулась виставка «Ukraine: Short Stories». Це була масштабна презентація сучасного українського мистецтва – від ілюстрації і відеоарту до живописі – яка розповідала історії

життя українців в контексті війни. Вона стала емоційним містком між французькою публікою та українською реальністю.

Завдяки мистецтву іноземці не лише дізнаються про Україну, а й починають співпереживати, що сприяє підтримці на дипломатичному, волонтерському та політичному рівнях. Мистецтво володіє унікальною здатністю говорити мовою, зрозумілою незалежно від національності, мови чи політичних переконань. У міжнародній дипломатії воно виконує функцію емоційного посередника. Культурні події - виставки, концерти кінопокази, фестивалі дозволяють встановлювати міжкультурний діалог і пояснювати складні політичні процеси через емоції, образи, символи, звуки, метафори. Це особливо важливо сьогодні, в часи війни. Виставки фотографій зруйнованих українських міст, вуличні інсталяції, театральні перформанси про війну чи відеоінтерв'ю з біженцями чи колишніми полоненими на культурних подіях за кордоном – усе це не просто інформація, а пережитий досвід, який змушують глядача співпереживати.

Перформанси українських митців у Берліні, Варшаві, Нью-Йорку та інших, де художники, актори й активісти використовують простори вулиць чи галерей для того, щоб через мистецькі акції показати наслідки війни. Інсталяції з уламків снарядів, вистави без слів, пісні на руїнах, ікони на ящиках від снарядів дозволяє відчувати, що переживає сьогодні український народ.

Коли світ бачить розумних талановитих креативних освічених вільних успішних українців – він починає по-іншому ставитись до України. Визнані українські митці будують позитивний образ України – сильної, самобутньої, сучасної європейської нації, їх культурні успіхи формують асоціації не лише з боротьбою, а й з красою, свободою, цінністю життя, інтелектуальним потенціалом. Таким чином мистецтво стало ефективним і потужним інструментом дипломатії.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.